

Brugerrådet for Naturstyrelsen Thy

Thy
J.nr. NST-217-00020
Ref. kniel
Den 28. 05. 2014

Referat af møde i Brugerrådet for Naturstyrelsen Thy den 22. maj 2014.

I mødet deltog:

- Erik Bach Jensen, Danmarks Naturfredningsforening
- Søren Kiel, Turistorganisationerne
- Holger Søndergaard, Biologisk Forening for Nordvestjylland
- Tage Espersen, Danmarks Jægerforbund
- Herman Peter Jensen, Danmarks Idrætsforbund
- Morten Agerskov, Beredskabsstyrelsen Nordjylland
- Hans Chr. Mikkelsen, Friluftsrådet
- Finn Borup, Uorganiserede brugere

- Ditte Svendsen, Skovrider
- Henrik Schjødt Kristensen, Skovfoged
- Claus Rasmussen, Projektleder
- Ellen-Marie Tranekær Leed, Sling-praktikant

Referent: Kristian Mandsberg Nielsen, Biolog

Afbud:

- Anja Sørensen, Morsø Kommune
- Jan Kristensen, Dans Ornitologisk Forening
- Marianne Fisker, Jammerbugt Kommune
- Ole Olesen, Thisted Kommune
- Karl Chr. Thøgersen, Landboforeningerne v/ Landbo Thy
- Søren Trab Christensen, Uorganiserede brugere

Dagsorden:

1. Besigtigelse af naturgenopretningen ved Vindmølle Testcentret i Østerild, status for implementeringsplanen

Henrik startede med at forklare at Naturstyrelsen Thy skal naturgenoprette det ryddede område indenfor testcentrets vindfelt. Implementeringsplanen foreskriver, hvad der skal ske på arealet. Ved rydning af plantage vil der frigøres en masse kvælstof i jorden, men for at undgå at dette via drænvandet i grøfterne

skulle nå ud til Natura2000 området Vullum Sø og videre ud i Limfjorden, så blev der etableret aflastningsområder i Hjarde mål Plantage. Aflastningsområderne bestod i at der blev stoppet grøfter og etableret vådområder, hvor kvælstoffet via denitrifikation bliver fjernet inden det kommer ud i Vullum Sø og Østerild Fjord. Der blev også efterladt en del små træopvækst, som skulle holde lidt på kvælstoffet efter rydningen. Opvæksten skal nu fjernes, da den har udført opgaven.

Der skal genetableres klithede på det ryddede område. Hvis dette skal gennemføres, så skal sandet under det nogle steder tykke førne lag blottes. Dette vil nogle steder ske via stødoprykning, faktisk på hele 70ha. Nogle af de stødryddede arealer vil der blive lavet skrab på til nye vandhuller, både temporære og nogle med sommervandspejl.

Holger spurgte ind til, om NST Thy har tænkt på at brænde førnen af. Dette er selvfølgelig en mulighed, men det vil blive svært. Der arbejdes med forskellige modeller afhængigt af hvilken bevoksning, der har stået på de enkelte lokaliteter. Dette skyldes at der på lokaliteter med sitkagran er et tykt førnelag, mens dette er mindre under skovfyr, som samtidig har tilladt en del af klithedeplanterne at vokse under sig.

Det sidste element af naturgenopretningen er at der skal græsning på hele området, hvis muligt helårsgræsning. Der blev fra brugerrådet stillet spørgsmålstejn ved om ikke vildtet er nok, behøves der kvæg? Vildtets græsning vurderes ikke at være nok, og der er mange biodiversitetsgevinster at hente ved at igangsætte ekstensiv helårsgræsning på området.

Afslutningsvis blev der fremvist et område, hvor der var blevet etableret vandhuller og skabt "klitter" ved siden af disse. Det blev bemærket at dette område var blevet rigtig godt og at det vil blive meget spændende at følge udviklingen på området.

Henrik sluttede af med at sige: "I dette projekt giver vi naturen råderum".

2. Status på Århus Universitet, DCEs fugle, flagermus og naturtype overvågning ved Østerild

Se vedhæftede dokument: "Det nationale testcenter for store vindmøller ved Østerild", som blev gennemgået af Claus. Der var ikke nogen særlige bemærkninger fra brugerrådet til gennemgangen.

3. Opgavebortfald i Naturstyrelsen som følge af bevillingsfald.

Ditte fortalte om baggrunden for den netop gennemførte tilpasningsrunde i Naturstyrelsen. Den skyldes at de sædvanlige årlige bevillingsfald på 2-3% er blevet større pga. bl.a. de mange ekstra midler som udarbejdelsen af de nationale vandplaner nødvendiggjorde, opprioritering på regnskabsområdet samt det seneste stormfald. På landsplan er der blevet nedlagt 87 stillinger ud af 1350 i naturstyrelsen. Det har været en kombination af nedlæggelse af ledige stillinger, frivillig fratræden og resten er pt. blevet varslet fyret. I Naturstyrelsen Thy falder 4 stillinger væk i løbet af 2014.

Dette medfører at der fra 2015 vil være opgavebortfald. Det vil blive på områder hvor Naturstyrelsen ikke har lovpligtige opgaver og ikke på eksternt finansierede projekter. Det vil primært blive gratis naturvejledning og publikumsfaciliteter, der vil blive reduceret på. Der skal i 2015 i NST Thy i alt spares omkring 400.000kr på både naturvejledning og publikumsfaciliteter. Så det tidligere høje niveau på begge områder vil ikke kunne bevares. Der vil blive tale om, at de mest benyttede områder vil blive prioriteret højest og de mindst benyttede publikumsfaciliteter vil med tiden blive nedlagt. Dette forhindrer ikke folk i at gå deres sædvanlige ture i skoven, der vil måske bare ikke være afmærkninger af den sædvanligt benyttede rute mere og bænken midtvejs er fjernet.

Ved dette brugerrådsmøde er dette blot en orientering om de umiddelbare konsekvenser af tilpasningsrunden. Der vil ved næste møde blive mulighed for at drøfte de helt konkrete opgavebortfaldet nærmere.

Der blev spurgt til brugerbetaling for naturvejledning. Ditte svarede, at dette vil blive en nødvendig mulighed i fremtiden og allerede sker i vidt omfang bl.a. på guidede ture i Nationalparken.

Der blev også spurgt til privat naturvejledning. Ditte bemærkede at der ved kommerciel virksomhed vil skulle betales afgift, som ved al anden kommerciel brug af statens arealer.

4. Meddelelser

- **Opfølgning fra sidste møde.**

Ditte kunne berette at vi har fået afstivet fugletårnene.

Der blev bemærket at fugletårnet i Sårup er vanskeligt utilgængelig.
Informationskiltet om det nationale testcenter på testcentervej i Østerild blev rost.

Claus gjorde opmærksom på at producenterne vil sætte informationstavler op ved de enkelte testvindmøller.

- **Status på Statsligt vådområdeprojekt Flade Sø.**

Henrik gav en kort status på vådområdeprojekt Flade Sø, som der er blevet bevilliget godt 14 mio. kr. fra NaturErhvervsstyrelsen til gennemførelse af. Midlerne er dog bundet op på en lang række krav om bl.a. tinglysning af vådområdedeklarationen, men da ikke alle arealer i projektområdet er matrikuleret skal disse matrikuleres først. Der er ikke afsat penge i de bevilligede midler fra NaturErhvervsstyrelsen til tinglysning og lodsejerkompensation, og der er ikke afsat nok til landinspektørens matrikulering. Når de økonomiske udfordringer er løst forventes dialogen med lodsejerne videreført.

I forhold til myndighedsbehandlingen, så er alle dispensationsansøgninger fra Naturbeskyttelsesloven, Vandløbsloven, Okkerloven og landskabsfredningen sendt afsted og vi har ikke hørt fra disse endnu. VVM-screeningen har netop været i høring.

Naturerhvervsstyrelsen ansøges om forlængelse af projektet er frem til 2017.

De tidligere vådområdeprojekter har heller ikke været problemfri.

- **Driftsplanrevision 2014-16, inddragelse af brugerrådet**

Den nuværende driftsplan er fra 2007 og skal revideres i år og næste år. Der er mange af elementerne i driftsplanen, som ikke skal ændres, som fx landskabsplanen, skovtypeudviklingsplanen, planen for den lysåbne natur og kulturmiljøplanen. Der er siden sidste plan kommet nye lysåbne naturområder til, som skal have en plejeplan. Det nye er at der skal laves en plan for friluftslivet (zonerings). Der forventes at blive nogle spændende diskussioner i brugerrådet omkring de nye elementer i driftsplanen.

Siden den nye driftsplan med naturnær skovdrift har vi (NST Thy) draget mange erfaringer med denne form for skovbrug, både gode og dårlige.

Holger bemærkede at naturnær skovdrift medfører en mørkere skov, hvor lysåbningerne i skoven forsvinder. Der kunne evt. laves rydninger nogle steder i skoven for at skabe lysninger. Han bemærkede også at der er forskel på om der drives naturnær skovdrift i en løvskov i Østjylland, der er i balance, og i en "ung" klitplantage i ubalance.

Ditte bemærkede til dette, at der bl.a. i lave områder vil blive lavet våde skovlysninger, når grøfter lukkes.

Erik spurgte om Sitkagran skal udfases. Til dette svarede Ditte at der ikke bliver plantet Sitkagran mere, men at den selvfølgelig ikke lige sådan forsvinder ud af skoven, da den selvsår sig villigt.

Tage bemærkede at lysninger skal have hjælp, hvis de skal forblive lysåbne.

Holger foreslog at der kunne sættes kreaturer ud i dele af plantagerne, for at skabe lysåben græsningsskov. Til dette svarede Ditte at Kristian har søgt en pulje til biodiversitetsskov om at få oprettet græsningsskov i Østerild klitplantage.

Som afrunding fortalte Ditte at der først vil blive lavet en status for hvert enkelt af NST Thy's områder.

Søren bemærkede også at skovbrug tager lang tid, så der skal tålmodighed til at få sat naturnær skovdrift til at fungere optimal.

Herman bemærkede at det er vigtigt at der kommer en diskussion i gang omkring brug af de enkelte områder med brugerne. Ditte var enig og bemærkede at vi har store arealer, så der burde være plads til det hele.

Der blev efterspurgt toiletbygning til testcenteret. Ditte svarede at der vil komme et besøgscenter, hvilket Thisted kommune står for, hvor der sikkert vil være et toilet i forbindelse med.

- **Forskningsprojekt BIOWIDE (www.biowide.dk/), undersøgelsesfelter i Thy.**
Kristian orienterede kort om forskningsprojekt BIOWIDE på NST Thy's arealer. Det er Aarhus universitet, Københavns Universitet og Naturhistorisk Museum i Aarhus som i 2014 starter danmarkshistoriens mest omfattende biodiversitetsprojekt, kaldet Biowide – Biodiversity in Width and Depth. Projektet, som er støttet af Villumfonden, har som formål at blive klogere på mangfoldigheden i den danske natur. Det vil vi gøre ved at undersøge 130 prøveflader hver på 40 × 40 meter til bunds. De 130 prøveflader vil blive fordelt i alle egne af landet og på alle forskellige typer af naturområder. Vi kommer til at finde og sætte navn på et utal af mosser, laver, karplanter, svampe og insekter og vi kommer til at beskrive det miljø som de findes i. Formålet er en bedre forståelse af Danmarks natur.
Der er på NST Thy udlagt ni prøvefelter på hhv. kalkoverdrev, skovfyrskov, våd hede, pilekrat, fugtig klitlavning, klithede, dyrket eg, brakmark og natureng. Deres nærmere placering blev vist på kort under mødet.

5. Næste møde:

Emner:

- Driftsplan revision
- Tilrettelæggelse af brugerinddragelsen
- Videre diskussion af bl.a. tæt skov vs. lysåben skov
- Friluftszoner m.v.
- NST's driftsplan i forhold til Nationalparkens nye plan
- Opgavebortfald

Dato: 22.oktober 2014 kl.14

6. Eventuelt.

Henrik gav en kort status på LIFE REDCOHA. Der er ved at blive ryddet 40ha bjergfyrbevoksning i den vestligste del af Stenbjerg Klitplantage og størstedelen af bevoksningen på skrænten mellem Bulbjerg og Valbjerg er ryddet. Rydningerne følger driftsplanen. Der er blevet kortlagt godt 10km grøfter der skal lukkes til forbedring af de hydrologiske forhold. Der er også et enkelt sted hvor der skal laves noget genslyngning og der skal også udføres skrab til vandhuller. Der er blevet kortlagt Rynket Rose, som står meget massivt på mange af arealerne bl.a. Agger Tange.

Der blev spurgt til om man i stedet for de nuværende bomme ikke kunne opsætte pæle midt i vejen, således hestevogne nemmere kan komme forbi? Dette er noteret. Ditte bemærkede at der skal ses på antallet af bomme i forbindelse med effektiviseringen, som følge af bevillingsfald.

Holger nævnte at der mangler bedre skiltning ved færgelejet på Agger Tange. Folk kan i god tro gå ind i området mod vest med adgangsforbud og forstyrre de ynglende fugle. Der er også problemer med surfing fra Nyhavn (det gl. Østerskompagni) på Agger Tange, hvor dette ikke er tilladt.

Søren bemærkede at webbookingsystemet ikke fungerer godt nok! Der er flere bl.a. en folkeskolelære, som har haft problemer med webbooking. Der kunne godt tilføjes et ”andet” felt i webbooking. Det er et problem at man kan booke sig ind på hele områder og lukke dette for andre, der vil booke en aktivitet. Der er folk som ikke bruger det mere pga. det er problematisk, og derfor bare tager afsted og afholder arrangementer alligevel. Som ex er Vandet plantage pt lukket. Ditte nævner at det er sjældent vi hører om problemer med webbooking, men vi vil se på problemet.

Brugerrådet gjorde opmærksom på, at adresselisten over medlemmer på hjemmesiden ikke er opdateret.

Med venlig hilsen
Kristian Mandsberg Nielsen